ÅRSKRÖNIKA 2021

2021 - Ett år mellan pandemi, politisk dramatik och försiktig framtidstro, Äspöborna stod stabilt som vanligt

PGA pandemin så var jag inne på mitt andra år som ålderman, allt för att få möjligheten att få lov att bjuda hem Äspös byamän på gåsamiddag

År 2021 blev ännu ett år som till stor del präglades av coronapandemin. Men jämfört med 2020 började världen så smått öppna sig igen. Vaccinationerna tog fart, människor kunde åter börja träffas mer normalt och mot slutet av året fanns en tydlig känsla av att pandemin kanske äntligen var på väg att släppa sitt grepp. Samtidigt hann året bjuda på både politiskt drama, extrema väderhändelser, krig och katastrofer – men också sportframgångar, musikaliska återkomster och historiska ögonblick.

Pandemin – från alfa och delta till omikron

Sverige gick in i 2021 med hög smittspridning och stor belastning på sjukvården. I början av året dominerade alfavarianten av coronaviruset. Smittan ökade åter under våren och nådde en topp omkring början av april. Sommaren blev betydligt lugnare, men under hösten tog deltavarianten över och smittspridningen steg igen. I december kom nästa stora förändring när den mycket smittsamma omikronvarianten snabbt började spridas. Inga Äspöbor insjuknade allvarligt, vilket påvisar att vi är ett mycket starkt släkte.

Den stora skillnaden mot året innan var vaccinationerna. Vaccineringen hade börjat kring årsskiftet och under 2021 fick stora delar av den svenska befolkningen sina första och andra doser. Vid årets slut hade omkring 86 procent av befolkningen över 12 år fått minst en dos och 82 procent minst två doser. Detta bidrog kraftigt till att färre blev svårt sjuka och avled under senare delen av året, trots fortsatt omfattande smittspridning.

Under 2021 rapporterades ungefär 882 000 covidfall i Sverige. Folkhälsomyndigheten registrerade 4 493 personer som avlidna med bekräftad covid-19 under året, med en medelålder på cirka 80 år. Socialstyrelsens dödsorsaksstatistik visar samtidigt att covid-19 fortfarande var den femte vanligaste dödsorsaken i Sverige 2021. Totalt dog cirka 92 000 personer i Sverige av alla orsaker, betydligt färre än under det hårt drabbade 2020.

Globalt var pandemin fortfarande mycket allvarlig. Vid slutet av 2021 hade världen rapporterat över 282 miljoner bekräftade fall och cirka 5,4 miljoner registrerade dödsfall i covid-19 sedan pandemins början. WHO har senare uppskattat att pandemins verkliga påverkan var betydligt större: omkring 14,9 miljoner fler människor än normalt dog under 2020 och 2021, direkt eller indirekt till följd av pandemin.

Politisk dramatik i Sverige

Även svensk politik blev ovanligt händelserik. Den 21 juni förlorade statsminister Stefan Löfven en misstroendeomröstning i riksdagen. Det var första gången i svensk historia som en statsminister fälldes genom en sådan omröstning. 181 riksdagsledamöter röstade för misstroende. Löfven kunde senare återkomma som statsminister men meddelade under året att han skulle avgå.

I november blev svensk politik nästan ännu mer dramatisk. Magdalena Andersson valdes till statsminister och blev därmed Sveriges första kvinnliga statsminister. Först valdes hon den 24 november, men bara timmar senare lämnade Miljöpartiet regeringen efter en budgetomröstning och Andersson bad att få lämna uppdraget innan hon ens hunnit tillträda formellt. Några dagar senare valdes hon på nytt och den 30 november tillträdde hon som statsminister.

Väder och naturkatastrofer

Det svenska väderåret var omväxlande. Sommaren började varmt. I Målilla uppmättes 34,6 grader i juni, den högsta svenska junitemperaturen sedan 1947. Senare under sommaren kom istället mycket kraftiga regn. Den mest uppmärksammade händelsen inträffade i Gävle den 17–18 augusti. Där föll 161,6 millimeter regn på ett dygn, varav över 100 millimeter på bara två timmar. Vägar, broar, hus och källare översvämmades.

Ute i Europa drabbades framför allt Tyskland och Belgien av katastrofala översvämningar i juli. Mer än 200 människor omkom. Haiti drabbades i augusti av en kraftig jordbävning med magnituden 7,2, som orsakade mycket stora skador. Även vulkanutbrottet på La Palma på Kanarieöarna blev en av årets mest spektakulära naturhändelser, med lavaflöden som förstörde bostäder och odlingsmark.

I Äspö var skörden medelmåttig, en ganska kall regnig vår, försenade sådden och efter det kom värme och torka. Spannmålen hade inte den bästa förutsättningen för att etablera sig och avkasta en god skörd.

En orolig värld

I januari skakades USA när anhängare till den avgående presidenten Donald Trump stormade kongressbyggnaden Kapitolium. Joe Biden tillträdde senare samma månad som USA:s president.
I Afghanistan tog talibanerna snabbt kontroll över landet när USA och dess allierade avslutade sin militära närvaro. Den 15 augusti föll Kabul, och bilderna från den kaotiska evakueringen på flygplatsen blev några av årets mest dramatiska.

Samtidigt fortsatte klimatfrågan att dominera världspolitiken. Vid klimatmötet COP26 i Glasgow försökte världens länder enas om hårdare åtgärder för att begränsa den globala uppvärmningen.

Men 2021 hade också ljuspunkter

Spannmålsprisen steg så även fläskpriset, som lantbrukarare och i mitt fall grisproducent fick svenska folket upp ögonen för den inhemska matproduktionen vilket stärkte det svenska och man var helt plötsligt beredd att betala mer för svensk mat.

Efter ett års försening kunde OS i Tokyo genomföras under sommaren, om än med hårda pandemiregler och nästan utan publik. För Sverige blev bland annat Armand Duplantis OS-guld i stavhopp en av de stora idrottshändelserna.

En av årets största svenska kulturnyheter kom från ett oväntat håll. ABBA återförenades musikaliskt efter nästan 40 år och gav i november ut det nya albumet *Voyage*. För många blev det en nostalgisk och glad nyhet efter en lång period fylld av pandemirapportering.

Ett år av förändring

2021 blev på många sätt ett mellanstadium. Pandemin var långtifrån över, men vaccinationerna förändrade situationen och vardagen började försiktigt återvända. Restriktioner lättades periodvis, restauranger och evenemang kunde åter få besökare och människor började resa och umgås mer.

Samtidigt visade året hur snabbt tillvaron kunde förändras. Ett virus fortsatte att mutera, en svensk statsminister fälldes, Sverige fick sin första kvinnliga statsminister, Afghanistan bytte styre på några veckor och extrema väderhändelser drabbade både Sverige och resten av världen.

2021 var därför ett år av både oro och hopp – året då världen fortfarande levde mitt i pandemin, men för första gången på länge började ana att ett mer normalt liv kanske fanns runt hörnet. Där allt som oftast Sverige gick först med en något annorlunda hantering av coronan jämfört med exempelvis Kina, där det rådde total lock down.

2021-11-01

Mattias Espert
Ålderman